

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

10.09.2019 № 101 – р/к

Справа № 3/03-78-19

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Рішенням БАРВІНКІВСЬКОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ МІСЬКОЇ РАДИ (надалі – Барвінківський міськвиконком) XII сесії VI скликання від 21.10.2011 № 219 затверджено «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Барвінкове» (надалі – Місцеве положення).

Аналізом змісту Місцевого положення встановлено його невідповідність вимогам чинного законодавства, а також можливий негативний вплив на конкуренцію на ринку надання ритуальних послуг

Адміністративною колегією Відділення надано Барвінківському міськвиконкому рекомендації від 19.04.2018 № 47-рк/к (надалі – Рекомендації № 47-рк/к) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Втім, Барвінківський міськвиконком Рекомендації № 47-рк/к не виконало, у зв'язку з чим адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) прийнято розпорядження від 06.06.2019 № 95-рп/к про початок розгляду справи № 3/03-78-19 (надалі – Справа).

За результатами розгляду Справи, дії Барвінківського міськвиконкому кваліфіковано як порушення, передбачене частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому.

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 3/03-78-19 про порушення Барвінківським міськвиконкомом законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист

економічної конкуренції» (антиконкурентні дії органів місцевого самоврядування), та подання третього відділу досліджень та розслідувань від 28.08.2019 № 367,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 06.06.2019 № 95-рп/к розпочато розгляд Справи за ознаками вчинення Барвінківським міськвиконкомом порушення, частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому.

2. Відповідач

- (2) Відповідачем у Справі є Барвінківський міськвиконком.
- (3) Згідно з відомостями, які містяться в ЄДИНОМУ ДЕРЖАВНОМУ РЕЄСТРІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ, дата і номер запису про проведення державної реєстрації Барвінківського міськвиконкому — 19.04.2002 № 1 448 120 0000 000173, ідентифікаційний код юридичної особи — 04058634, місцезнаходження: 64701, Харківська область, місто Барвінкове, вулиця Центральна, 3. Основним видом діяльності Барвінківського міськвиконкому є державне управління загального характеру (код за КВЕД 84.11).
- (4) Станом на 21.10.2011 Барвінківська міська рада Харківської області (надалі – Міська рада) не мала статусу юридичної особи.

3. Нормативно-правове регулювання

- (5) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.
- (6) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (7) Отже, реалізація Барвінківським міськвиконкомом покладених на нього повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (8) У розумінні статті 140 Конституції України та статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Барвінківський міськвиконком є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування.
- (9) Відповідно до статті 1 Закону України «Про поховання та похоронну справу» поховання – це діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
- забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
 - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
 - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
 - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;
 - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (10) Згідно з частиною першою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.
- (11) Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції, зокрема, створюють ритуальні служби та здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності.
- (12) Згідно з пунктом 4 Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 08.09.2004 за № 1112/9711 (надалі - Необхідний мінімальний перелік вимог), надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.

- (13) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (14) До Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 08.09.2004 за № 1111/9710 (надалі - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), належать:
1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
 2. Оформлення свідоцтва про поховання.
 3. Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
 4. Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу.
 5. Кремація тіл померлих.
 6. Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.
 7. Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.
 8. Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.
 9. Запаювання оцинкованої труни.
 10. Замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (15) Таким чином, ритуальні послуги згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання, що уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою.

4. Обставини справи

- (16) Рішенням Барвінківського міськвиконкому XII сесії VI скликання від 21.10.2011 № 219 затверджено «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Барвінкове» (надалі – Місцеве

положення).

- (17) Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Положення про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.04.1994 за № 78/287, органи місцевого самоврядування зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.
- (18) Втім, до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) Барвінківський міськвиконком не звертався для погодження проекту рішення щодо встановлення Місцевого положення.
- (19) Аналізом змісту Місцевого положення встановлено його невідповідність вимогам чинного законодавства, а також можливий негативний вплив на конкуренцію на ринку надання ритуальних послуг з огляду на наступне.
- (20) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (21) Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (22) Таким чином, надання ритуальних послуг, не передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється суб'єктами господарювання без укладення договорів про надання

ритуальних послуг з ритуальними службами.

- (23) Пунктом 1.3. Місцевого положення встановлено, що організацію поховання померлих, надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізацію предметів ритуальної належності у місті здійснює **БАРВІНКІВСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БЛАГОУСТРІЙ»** (надалі – **БКП «БЛАГОУСТРІЙ»**).
- (24) Згідно з пунктом 1.4. Місцевого положення надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності може також здійснювати суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, який згідно із Законом України «Про поховання та похоронну справу» уклав договір з **БКП «БЛАГОУСТРІЙ»** про надання цих послуг.
- (25) Відповідно до пункту 1.8. Місцевого положення суб'єкту господарювання забороняється надавати ритуальні послуги без укладення із **БКП «БЛАГОУСТРІЙ»** договору про надання ритуальних послуг та відповідного договору-замовлення з виконавцем волевиявлення померлого або особою, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть.
- (26) Таким чином, надання ритуальних послуг, не передбачених **Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг**, а також виготовлення предметів ритуальної належності на території, підпорядкованій **Барвінківському міськвиконкому**, здійснюється суб'єктами господарювання після укладення договорів про надання ритуальних послуг **БКП «БЛАГОУСТРІЙ»**.
- (27) Отже, **Місьцеве положення встановлює додаткові, не передбачені діючим законодавством вимоги щодо надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, не передбачених **Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг**, а також виготовлення предметів ритуальної належності на території, підпорядкованій **Барвінківському міськвиконкому**.**
- (28) Адміністративною колегією Відділення надано **Барвінківському міськвиконкому** рекомендації від 19.04.2018 № 47-рк/к (надалі – **Рекомендації № 47-рк/к**) припинити вищенаведені дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (29) У відповідь на вимогу Відділення від 06.05.2019 № 70-02/3-3254 (вх. від 13.05.2019 № 3393) **Барвінківським міськвиконкомом** надано копії рішень **Барвінківської міської ради**, якими встановлено порядок організації поховання та надання ритуальних послуг на території, що підпорядкована **Барвінківській міській раді**, Відділенням отримано копію **Місцевого положення у попередній редакції**.

- (30) Отже, станом на 27.05.2019 Рекомендації № 47-рк/к Барвінківським міськвиконкомом не виконано.
- (31) Враховуючи наведене, на підставі подання третього відділу досліджень і розслідувань від 05.06.2019 № 237 за ознаками вчинення Барвінківським міськвиконкомом порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому, прийнято розпорядження від 06.06.2019 № 95-рп/к про початок розгляду Справи.
- (32) Листом від 03.07.2019 № 02-16/1441 (вх. від 05.07.2019 № 4338) Барвінківський міськвиконком повідомив, що рішення Барвінківської міської ради від 21.10.2011 № 219 «Про затвердження Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Барвінківського» визнано таким, що втратило чинність на підставі рішення Барвінківської міської ради від 01.07.2019 № 1167-VII «Про визнання таким, що втратило чинність рішення Барвінківської міської ради від 21.10.2011 року № 219 «Про затвердження положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Барвінківського».
- (33) Тобто, станом на 07.08.2019 порушення законодавства про захист економічної конкуренції Барвінківським міськвиконкомом припинено.

5. Правова кваліфікація дій Відповідача

- (34) У розумінні статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийнятті будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо) або будь-які інші дії та бездіяльність, які призвели чи можуть призвести до обмеження конкуренції.
- (35) Отже, застосування Місцевого положення могло призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому, оскільки Місцеве положення встановлювало обмеження та необґрунтовані вимоги щодо надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, не передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності на зазначеній території.

6. Міркування Відповідача щодо попередніх висновків у Справі

- (36) На подання про попередні висновки у Справі, Барвінківський міськвиконком листом від 04.09.2019 (вх. 09.09.2019 № 5339) повідомив, що у нього відсутні заперечення проти висновків, викладених в ньому.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (37) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено, що дії Барвінківського міськвиконкому, які полягають у затвердженні рішенням XII сесії Барвінківської міської ради Харківської області VI скликання від 21.10.2011 № 219 Місцевого положення, окремі положення якого можуть негативно вплинути на умови конкуренції суб'єктів господарювання, що надають чи мають намір надавати ритуальні послуги, не передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, виготовляють чи мають намір виготовляти предмети ритуальної належності на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Барвінківському міськвиконкому.
- (38) Доказами, які підтверджують вчинення Барвінківським міськвиконкомом порушення законодавства про захист економічної конкуренції, є документи, що містяться в матеріалах Справи.
- (39) Порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Барвінківського міськвиконкому тривало з 21.10.2011 (дата затвердження Барвінківським міськвиконкомом Місцевого положення) до 01.07.2019 (дата визнання Барвінківським міськвиконкомом Місцевого положення таким, що втратило чинність). Станом на 10.09.2019 порушення законодавства Барвінківським міськвиконкомом припинено.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що **БАРВІНКІВСЬКИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ МІСЬКОЇ РАДИ** (ідентифікаційний код юридичної особи – 04058634)

затвердивши рішенням XII сесії Барвінківської міської ради Харківської області VI скликання від 21.10.2011 № 219 «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Барвінкове», окремі положення якого можуть негативно вплинути на умови конкуренції суб'єктів господарювання, що надають чи мають намір надавати ритуальні послуги, не передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, виготовляють чи мають намір виготовляти предмети ритуальної належності на території, підпорядкованій БАРВІНКІВСЬКОМУ ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – 04058634), вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій БАРВІНКІВСЬКОМУ ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – 04058634).

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії

Бугаєв А.М.

Трегубець Н.О.

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Неймирок Ю.О.

Тевелєва Ю.В.